

ERFGOED
DAG

Hoe maakt u het?
La main de l'artisan

ZONDAG
28 APRIL
DIMANCHE
28 AVRIL

programma BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST
RÉGION DE BRUXELLES-CAPITALE PROGRAMME

Colofon

Deze publicatie is een initiatief van de Erfgoedcel Brussel/VGC als lokale coördinator van de Erfgoeddag in Brussel.

De Erfgoeddag in Brussel is een samenwerking tussen de Erfgoedcel en alle deelnemende organisaties, musea, archieven, erfgoedinstellingen en gidsenverenigingen zonder wie de Erfgoeddag niet mogelijk is.

BROCHURE

Vormgeving: Wim Didelez

Coverbeeld: Fatinha Ramos

Foto's: deelnemende organisaties, Erfgoedbank Brussel, Philippe Debroe, Jonathan Sommereyns

Vertalingen: Wim Didelez

Enkel de activiteiten met een tweetalig aanbod worden in het Nederlands en het Frans aangekondigd.

Bij een eentalige activiteit is dat enkel in het Nederlands.

Drukwerk: EVM Print

Verantwoordelijke uitgever:

Eric Verrept, Emile Jacquainlaan 135, 1000 Brussel

Depotnummer: D/2019/7025/06

Erfgoeddag is een initiatief van FARO, Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed in samenwerking met de erfgoedgemeenschappen in Brussel en Vlaanderen. Erfgoeddag krijgt de steun van de Vlaamse overheid.

Hoe maakt u het? Erfgoeddag 2019

Onder het motto 'Hoe maakt u het?' richt de 19^e editie van Erfgoeddag op zondag 28 april volop de schijnwerpers op vakmanschap. Tal van Brusselse organisaties gaan op een originele manier aan de slag met het thema om tijdens Erfgoeddag een diverse waaier aan activiteiten aan te bieden.

Er worden demonstraties, workshops en atelierbezoeken aangeboden. Zo kun je een steenhouwer, een kostuummaakster, een smid en een boekbinder aan het werk zien, kom je alles te weten over munten slaan, over de klakken en linten in studentenmiddens en over de 'making of' van een wandtapijt.

Ook op het podium is er van alles te beleven: Je kunt genieten van jazzimprovisaties, meesterwerken van Bach, chansons van een 86-jarige marolienne en theater over de spoor mannen. Of je kan een kijkje nemen achter de coulissen van de Ommegang, in de tentoonstelling 'The Grand Place to be' en in het grafmonumentenatelier Salu.

Ben je fan van wandelingen? De begankenis brengt je langs straatkunstenaars, meubelmakers en fiets-, film en modevakmensen. Op een andere wandeling kom je alles te weten over Bruegel, die een leven lang omringd werd door vakmanschap, nog een andere wandeling heeft de sax als rode draad,...

'De buik van Brussel' tenslotte vertelt in twee tentoonstellingen en een wandeling het verhaal van de teloorgegangene handelsactiviteiten op de Vismet en de Place Sainte Catherine, een verhaal over palingvissers en viswijven.

Muntpunt geeft de aftrap met een heuse Bruegelbrunch, uiteraard op ambachtelijke wijze. Ze verwelkomen je met een gevarieerd programma en zijn ook het centrale infopunt op Erfgoeddag.

Grasduin op www.erfgoedcelbrussel.be en op www.erfgoeddag.be en kies uit de boeiende activiteiten in Brussel of stippel je weg uit dankzij de gedrukte programmabrochure die Erfgoedcel Brussel verspreidt via diverse kanalen zoals Muntpunt, BOp, gemeenschapscentra en bibliotheken.

Graag tot dan!

VGC Collegelid van Cultuur, Jeugd, Sport en Stedelijk Beleid

Projectoproep 'Hoe maakt u het?'

De Vlaamse Gemeenschapscommissie lanceert in 2019 een projectoproep over ambachten. Tot 15 april 2019 kan je als vakman, vakvrouw of als vereniging een subsidie van maximum 1.500 euro aanvragen voor een project waarmee je mensen laat kennismaken met jouw passie voor je ambacht.

© Nathalie Bonjean - Margriet van der Ven

Ambachten leer je meestal niet op schoolbanken, maar krijg je mee door veel te oefenen en te leren van anderen. Het gaat over vaardigheden die wortels hebben in traditie. Het is een kennis die vaak wordt overgeleverd van meester op leerling en die je al doende leert. Ambachten zijn erfgoed dat vooral in de hoofden en handen zit van mensen. Om ervoor te zorgen dat die traditionele vaardigheden worden doorgegeven aan toekomstige generaties, is het belangrijk om mensen te blijven aanmoedigen.

Met de oproep 'Hoe maakt u het?' wil de Vlaamse Gemeenschapscommissie Brusselse vakmensen die hun ambacht met veel passie beoefenen een financieel steuntje bieden om hun ervaring en kunde te delen met een publiek.

Interesse?

Surf dan naar www.erfgoedcelbrussel.be/nl/hoe-maakt-u-het

1

START JOUW ERFGOEDDAG IN MUNTPUNT

Tussen 10:00 en 17:00 is Muntpunt de uitvalsbasis om je dag te beginnen, iets te drinken, gezellig te tafelen of de kinderen onder te dompelen in ambachten, muziek en Bruegel.

BRUEGELBRUNCH

Breng je je zondag graag traag en in goed gezelschap op gang? Schrijf je in voor de Bruegelbrunch. Geniet samen met je kinderen, familie of vrienden van een brunch met artisanale producten.

10:30 - 13:00
inschrijven verplicht

Info en inschrijven: www.muntpunt.be/erfgoeddag

4

INFOPUNT

De hele dag kan je in Muntpunt terecht voor vragen en inlichtingen over de verschillende activiteiten en locaties in de stad.

Heel wat wandelingen en activiteiten vertrekken ook vanuit de bibliotheek.

10:00 - 17:00

Honger, dorst, even uitrusten? Spring binnen en geniet van een hapje en/of drankje in de Bruegelbar.

10:00 - 17:00

BRUEGELBAR

VOOR KINDEREN

Dompel je kinderen onder in Bruegel en Brussel. Word Vlaamse Meester in een workshop met tekenaar Pieter Fannes en bouw traditionele muziekinstrumenten uit recupmateriaal met McCloud Zicmuse.

Ga je graag samen op stap in de stad? Schrijf je in voor één van de familiewandelingen.

workshops: 11:00 - 13:00
start wandelingen: 13:30 en 16:00
inschrijven verplicht

5

EVENEMENT

2 ARTISANALE MARKT HET BESTE UIT MOLENBEEK

I.S.M. SOCIAAL RESTAURANT LES UNS ET LES AUTRES

Sint-Jans-Molenbeek is als deel van de grootstad Brussel geprezen met een mooie diversiteit aan mensen. Deze diversiteit toont zich ook in ambachten en cultureel erfgoed. Op deze artisanale markt met activiteiten voor jong en oud tonen we het beste van Molenbeek. Proef, geniet en ontdek. Tot dan!

📍 Sociaal restaurant Les Uns et Les Autres, Graaf van Vlaanderenstraat 13 / rue du Comte de Flandre 13, 1080 Molenbeek

🕒 14u - 18u

📍 Cultuurdienst Molenbeek

Marché artisanal: le meilleur de Molenbeek

EN COLLABORATION AVEC: RESTAURANT SOCIAL LES UNS ET LES AUTRES

en tant que composante de la métropole bruxelloise, la commune de Molenbeek-Saint-Jean est dotée d'une belle diversité de personnes, qui transparait aussi dans les métiers et le patrimoine culturel. Ce marché artisanal, agrémenté d'activités pour les jeunes et les moins jeunes, nous permet de dévoiler le meilleur de Molenbeek. Venez goûter, savourer et découvrir. Nous vous y attendons!

*wandelingen Et
fietstocht*

RONDLEIDING

3 DE BEGANKENIS VAN BRUSSEL

I.S.M. CITIZENNE, ARGOS, KANAL/CIVA, AMVB, MUNTPIJNT, ...

Het verhaal van leerling, gezel, meester en dan toetreden tot een gilde vertellen de ambachts- en gildehuizen op de Grote Markt. Maar wist je dat ook een bakker, slager, kapper, pedicure, straatkunstenaar een ambacht uitoefent? Tijdens het parcours kan je kennismaken of misschien in de leer gaan als restaurateur van schilderijen, meubels, mode of als fiets- of filmspecialist?

Stopplaatsen

Per begankenis wordt een selectie gemaakt uit volgende stopplaatsen:

- **Demonstratie en workshop:** Do it Yourself in het Recupateliër van Velomuseum.brussels (p. 16)
- **Demonstratie:** Over klakken en linten: het ambacht achter de studentenfolklore (p. 18)
- **Demonstratie:** Het ambacht van de steenhouwer (p. 19)
- **Demonstratie:** Het ambacht van het smeden
- **Demonstratie:** Mode en kostuums
- **Rondleiding:** Screening 'office baroque' en blik achter de schermen (p. 34)
- Koffieproeverij
- **Expo:** De buik van Brussel (p. 30)
- **Slotmoment:** Schuun Biesjke (p. 46)

In de namiddag houdt de Begankenis ook halt in de Begijnhofkerk, waar tussen 14u en 16u orgelconcerten op het in 2012 gerestaureerd orgel door ambachtsman/orgelbouwer Thomas, gehouden worden door het Bachverein van België.

Le 'Begankenis' (pèlerinage) de Bruxelles

EN COLLABORATION AVEC CITIZENNE, ARGOS, KANAL/CIVA, AMVB, MUNTPIJNT, ...

Les maisons des guildes et corporations de la Grand Place racontent l'histoire de l'apprenti, du compagnon, du maître et de l'adhésion à une guilde. Mais saviez-vous qu'un boulanger, boucher, coiffeur, pédicure ou artiste de rue, exerce aussi une activité artisanale? Ce parcours vous permet de découvrir les professions de restaurateur de tableau ou de meubles, de créateur de mode, de spécialiste du vélo ou du film, et qui sait de vous y essayer.

Arrêts

Chaque procession (Begankenis) passe par quelques-uns des arrêts suivants:

- **Démonstration et workshop:** Do It Yourself dans l'atelier de récupération de VELOMUSEUM.brussel (p. 16)
- **Démonstration:** Casquettes et rubans: l'artisanat derrière le folklore étudiantin (p. 18)
- **Démonstration:** Le métier de tailleur de pierres (p. 19)
- **Démonstration:** L'art de forger
- **Démonstration:** Mode et costumes
- **Visite guidée:** 'Office Baroque' et regard dans les coulisses (p. 34)
- Dégustation de café
- **Expo:** Le ventre de Bruxelles (p. 30)
- **Moment final:** Schuun Biesjke (p. 46)

L'après-midi, la procession (Begankenis) passe de 14h à 16h par l'église du Béguinage, pour des concerts d'orgue du Bachverein de Belgique, sur l'orgue restauré en 2012 par le manufacturier d'orgue Thomas.

- 📍 Korei, Zaterdagplein 6 / place du Samedi 6, 1000 Brussel / Bruxelles
- 🕒 Rondleidingen / visites guidées: 10u30, 13u30, 14u30, 15u30 (duur / durée: 2u30)
- ✓ Reserveren verplicht / réservation obligatoire: info@korei.be (tot 26/4)
- 📞 Korei vzw – www.korei.be

WANDELING

4 BRUEGEL, EEN LEVEN LANG OMRINGD DOOR VAKMANSCHAP

We vinden een link tussen deze vakmannen én Bruegel. Met Abraham Ortelius, auteur van 'Theatrum orbis terrarum' reisde hij in 1570 naar Italië. Rembert Dodoens is auteur van het 'Cruyde Boeck': In 'De Nestrover' gebruikt Bruegel zijn symbolen. Andreas Vesalius' standaardwerk 'De Humani Corporis Fabrica' beïnvloedde Bruegel.

- 📍 Kleine Zavel, Regentschapsstraat, Standbeeld Egmont & Hoorn
- 🕒 10 u en 14u (duur: 1u30)
- ✓ Reserveren verplicht: info@bruniek.be (tot 26/4)
- 📄 Organisatie: Bruniek vzw – www.bruniek.be

WANDELING

5 CULTUUR: ALLEEN VOOR DE ELITE? KUNST IN EEN VOLKSWIJK

I.S.M. DE VRIENDEN VAN HET HUIZEKEN VZW

De gids neemt je mee door de Marollen, een levendige Brusselse volkswijk waar Pieter Bruegel ooit nog schildert was. We gaan er op zoek naar... kunst! Is de productie van kunst alleen iets voor geschoolde elites? Hoe betrekken we ook lagere klassen als publiek, of als artiest? Met deze vragen in het achterhoofd wandelen we langs de artistieke initiatieven in de wijk.

- 📍 Portaal hoofdingang Kapellekerk, Kapellemarkt 1, 1000 Brussel
- 🕒 Rondleiding: 14u (duur: 2u)
- ✓ Reserveren verplicht: tochtenvanhoop@gmail.com (tot 26/4)

WANDELING

6 DE SAX WERD IN BRUSSEL GEMAAKT

Vader Sax verhuist met baby Adolphine van Dinant naar Brussel. De jonge Sax zal erg snel in het atelier van pa komen helpen. De familie woont en werkt op verschillende plaatsen in Brussel en Adolphe maakt hier de saxofoon, de saxhoorn en de saxotromba. Wij bezoeken de plekken waar deze ateliers zich bevonden en luisteren naar dit in Brussel gemaakt instrument. In 1842 verhuist Adolphe naar Parijs.

- 📍 Startpunt: Albertinaplein beeld Koningin Elisabeth, Kunstberg, 1000 Brussel
- 🕒 Rondleiding: 10u15 (duur: 1u30)
Eindpunt: Bruegelbrunch bij Muntpunt
- ✓ Reserveren verplicht: info@klarelign.be - 0493 50 40 60 (tot 26/4)
- 📄 Klare Lijn - www.klarelign.be

WANDELING

7 HOE KEKEN SCHRIJVERS NAAR HET WERKVOLK?

Hoe beschreven schrijvers de stad in verandering? Hoe zag Victor Hugo de ontdekking – en de afbraak van de Lakense Poort? Hoe beschreef George Garnir de bouw van de Zwarte Toren? Wat vonden litteratoren als Lemonnier of Courouble van de aanleg van de Centrale Lanen of de werven in de Katelijnestraat? Deze, en zoveel meer, vertellen hoe de stad een goede eeuw geleden veranderde.

- 📍 Startpunt: Spanjeplein, 1000 Brussel
- 🕒 Rondleiding: 13u45 (duur: 1u30)
- ✓ Reserveren verplicht: info@klarelign.be - 0493 50 40 60 (tot 26/4)
- 📄 Klare Lijn - www.klarelign.be

FIETSTOCHT

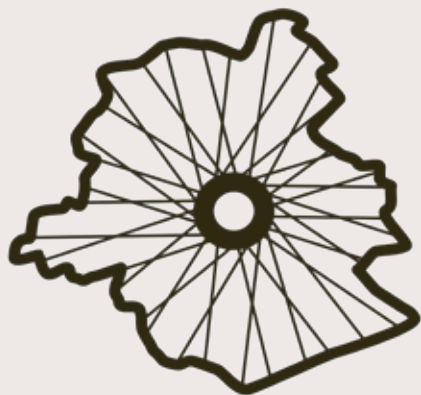
8 MYSTERY TOUR

Een onbekende bestemming, een begeleide fietstocht langs enkele erfgoedinstellingen buiten het centrum van Brussel. Een goede sfeer, die bijdraagt aan ons einddoel: ontdekken, ontmoeten en delen. Ter plaatse is er een gidsbeurt. Begeleid door een professionele gids doorspekt met Brusselse pracht en praal. Ontspan jezelf, laat je verrassen. The mystery tour is hoping to take you away...

- 📍 Startpunt: Pro Velo – Londenstraat 15, 1050 Brussel
- 🕒 Fietstocht: 13u30 (duur: 4u)
Mogelijkheid om ter plaatse een fiets te huren
- ✓ Reserveren verplicht: info@provelo.org
- 📄 Pro velo: www.provelo.org

*demonstraties,
ateliers en workshops*

VELOMUSEUM.brussels

DEMONSTRATIE EN WORKSHOP

9 DO IT YOURSELF IN HET RECUPATELIER VAN VELOMUSEUM.BRUSSELS

ISM: CYCLO, MUNTPOINT, KOREI EN CITIZENNE

Een lekke band herstellen, een sleutelhanger, een armband of een oorbel maken. Je kan het allemaal zelf. En dit in het atelier van VELOMUSEUM.brussels met recupmateriaal van fietsen. Spring tijdens Erfgoeddag even binnen om samen met ons nieuwe spullen te creëren.

📍 AMVB, Arduinkaai 28 / Quai aux Pierres de Taille, 1000 Brussel

🕒 10u - 18u

📧 kathleen.deblauwe@amvb.be of 02 209 06 03
AMVB, www.amvb.be

📌 Deze activiteit kadert ook in de Begankenis van Brussel

Do It Yourself dans l'atelier de récupération de VELOMUSEUM.brussel

EN COLLABORATION AVEC: CYCLO vzw, MUNTPOINT, KOREI ET CITIZENNE

Réparer un pneu crevé, faire un porte-clés, un bracelet ou des boucles d'oreilles. Vous pouvez le faire vous-même dans l'atelier du VELOMUSEUM.brussels avec du matériel provenant de vélos anciens. Rendez-nous visite pour faire de nouvelles choses amusantes avec nous.

DEMONSTRATIE

10 DE NIEUWE KLEREN VAN MANNEKEN PIS

Het beroemde Brusselse beeldje verzamelde al meer dan 1.000 kostuums, maar wie maakt nu zijn outfits? Kleren maken voor zo'n beeldje zonder normale verhoudingen vergt veel knowhow, inventiviteit en geduld. Sophie Wéry, een gepassioneerde kostuummaakster, gunt ons een blik in het volledige creatieproces van enkele van haar favoriete kostuums.

📍 De Garderobe van Manneken Pis, Eikstraat 19, 1000 Brussel / La garde-robe de Manneken Pis, rue du Chêne 19, 1000 Bruxelles

🕒 10 - 18u.

Demonstraties om 13u, 13u30, 16u, 16u30 (telkens 30min)

📌 De Garderobe van Manneken Pis / La garde-robe de Manneken Pis

Les nouveaux costumes de Manneken Pis

La garde-robe de la célèbre statue bruxelloise compte déjà plus de 1.000 costumes, mais qui confectionne ceux-ci? Concevoir des vêtements pour une statue comme celle-là, dont les proportions sortent de la normale, exige beaucoup d'habileté, d'inventivité et de patience. Sophie Wéry, une costumière passionnée, nous dévoile le processus complet de création de quelques-uns de ses costumes favoris.

© CAVA - Archief Luc Maes

DEMONSTRATIE

11 OVER KLAKKEN, KLEUREN EN STERREN

Het ambacht achter de studentenfolklore

Typisch voor de Brusselse student is zijn klak. Die zegt veel over hem: studierichting en -jaar, geslaagd of niet, kring(en), enz. VUB en ULB-studenten kopen hun klak bij de Maison de la Casquette. Hier maken en herstellen ze al jaar en dag klakken. Tijdens de rondleiding kom je te weten hoe een klak wordt gemaakt met daarbovenop historische weetjes.

- 📍 La Maison de la Casquette, Vlaamsesteenweg 28/B, 1000 Brussel
- 🕒 10-15u. Rondleiding om 14u en 14u45 (in het FR), max. 20 pers.
- ✓ Reserveren verplicht: info@cavavub.be – 02 629 24 34 (voor 20/4).
- 📄 CAVA, www.cavavub.be
- 📍 Deze activiteit kadert ook in de Begankenis van Brussel

DEMONSTRATIE

12 HET AMBACHT VAN DE STEENHOUEWER

Laat je onderdompelen in de wereld van de steenhouwer. Ze vertelt je alles over de vroeger gebruikte steen, nog steeds zichtbaar in de Brusselse huisgevels. De herkomst en het proces worden toegelicht. Laat je nadien verleiden tot 'steenkappen'. Dit alles in de KANAL/CIVA ruimte waar de stenen van Hotel Aubecq van architect Horta worden tentoongesteld.

- 📍 KANAL - Centre Pompidou, Akenkaai, 1000 Brussel / Quai des péniches, 1000 Bruxelles
- 🕒 14-16u
- ✓ Organisatie: CIVA, www.civa.brussels
- 📍 Deze activiteit kadert ook in de Begankenis van Brussel / Cette activité s'inscrit dans le cadre du pèlerinage de Bruxelles

Le métier de tailleur de pierres

Plongez-vous dans le monde du tailleur de pierres. Elle vous apprendra tout sur la pierre utilisée autrefois, qui est encore visible dans les façades des maisons bruxelloises. Elle vous expliquera l'origine de la pierre et la manière de la travailler. Et vous pourrez vous essayer vous-même à la taille des pierres. Une activité proposée par KANAL/CIVA, où sont exposées les pierres de l'Hôtel Aubecq de l'architecte Victor Horta.

ATELIER

Paul Louis © Maison d'Érasme - Erasmushuis

13 OPEN RESTAURATIE-ATELIER

Het Erasmushuis herbergt een fascinerende verzameling oude edities van Erasmus' werken. De meeste van deze boeken dateren uit de zestiende eeuw, ze zijn kwetsbaar en verdienen speciale zorg. Tijdens Erfgoeddag delen onze twee restauratrices hun liefde voor hun vak met u, door exclusief hun restauratieatelier te onthullen. Kom hun werk observeren en een babbeltje slaan!

📍 Erasmushuis, rue de Formanoirstraat 31, 1070 Anderlecht

🕒 13u - 18u

📄 Erasmushuis, www.erasmushouse.museum

Atelier de restauration ouvert

La Maison d'Érasme conserve une fascinante collection d'éditions anciennes des livres de l'humaniste. Ces ouvrages datent pour la plupart du XVIe siècle, ils sont fragiles et méritent des soins spécifiques. Lors d'Erfgoeddag, nos deux restauratrices expertes vous partageront l'amour de leur métier et dévoileront en exclusivité leur atelier de restauration. Venez observer leur travail et discuter avec elles!

DEMONSTRATIE

Paul Louis © Maison d'Érasme - Erasmushuis

14 DE KANTWERKSTER VAN HET BEGIJNHOF

In het begijnhof konden weduwen en alleenstaande vrouwen in de Middeleeuwen een religieus leven leiden terwijl ze onafhankelijk bleven. Ze ondersteunden zichzelf door middel van weven, kant of borduren. Met Gabriëlle, gepassioneerd kantwerkster, vind je deze precieze en afgemeten gebaren terug, getuigen van een verleden dat nog leeft.

📍 Begijnhof van Anderlecht, Kapelaanstraat 8 / rue du Chapelain 8, 1070 Anderlecht

🕒 Demonstratie van kloskant: 10u - 12u en 14u - 17u

Démonstration de dentelle aux fuseaux: 10h - 12h et 14h - 17h

📄 02 521 13 83, www.erasmushouse.museum

La dentellière du Béguinage

Au béguinage, les veuves et les femmes célibataires pouvaient, durant le Moyen Âge, mener une vie religieuse tout en étant indépendantes. Elles subvenaient à leurs besoins grâce au tissage, à la dentelle ou à la broderie. Avec Gabriëlle, dentellière passionnée, retrouvez ces gestes précis et mesurés, témoins d'un passé qui vit encore.

ABKA

academie
beeldende
kunsten
anderlecht

© Kris Hellmans - Fotokunst ABKA

Kunstambacht Glas-in-lood
Kunstambacht Hout-meubel
Kunstambacht Smeedwerk
Kunstambacht Schilderen
Kunstambacht Textiel
Kunstambacht Steen-beeld
Kunstambacht Polychromie

academieanderlecht.be

DEMONSTRATIE

15 KIEZEN VOOR KUNSTAMBACHT EN ERFGOED IS ONS VAK EN ONZE PASSIE

In de zeven kunstambachtenateliers van de Academie Anderlecht mogen jullie een blik werpen achter de schermen. Glas-in-lood, Hout-meubel, Polychromie, Restauratie Schilderen, Smeedwerk, Steen-beeld en Textiel, alle disciplines hanteren speciaal vakgebonden gereedschap en technieken om objecten te creëren en/of te conserveren-restaureren. Kom de geheimen van ons vak ontdekken en deel onze passie!

📍 Academie Beeldende Kunsten, Dapperheidsplein 17, 1070 Anderlecht

🕒 10u - 18u

📍 Academie voor Beeldende Kunsten

WORKSHOP

16 AMBACHTELIJK IJS

Vele culturen maakten van België hun thuis en brachten heerlijke recepten mee. Maar hoe zit dat nu met ijs? De Italianen vonden het recept niet uit maar waren wel één van de eerste ijsventers in ons land. De eerste pogingen tot ijsbereiding gaan al terug tot de 16e eeuw! Maar ambachten evolueren doorheen de tijd. Tijdens deze workshop ontdekken we het hedendaagse ambacht van het ijsbereiden.

📍 Brussels Museum van de Molen en de Voeding, Windmolenstraat 21, 1140 Evere

🕒 14u - 16u

✓ Reservatie: molenevere.be, 02 245 37 79

📍 Brussels Museum van de Molen en de Voeding

Interessante publicaties

PUBLICATIE : **'De buik van Brussel'** van Lucas Catherine

De vergeten historie van de haven in hartje Brussel. Een wijk vol handel en feestgedruis, maar ook het theater van grote drama's, bezongen in Brusselse liekens.

Deze publicatie vormt de basis van de expo's en wandeling 'De buik van Brussel' (p. 30)

WANDELBOEKJE : **'Pierewaaien met Bruegel'** door Korei en Stapstad

In de gids lees je boeiende anekdotes over Bruegels leven en zijn tijd. Je kan aan de slag met megaleuke doe-opdrachten, weetjes en schitterende bruegeliaanse tekeningen.

Op het eerste parcours loop je van het oude hertogelijke paleis op de Coudenberg (nu verstoppt onder de grond!) naar de oude haven van Brussel in de laagstad. Met het tweede parcours verken je de Marollen, van de Hallepoort tot aan de Kapellekerk. Spelenderwijs krijg je een beeld van Bruegel en van het leven in de 16^e eeuw.

'Pierewaaien met Bruegel' kan je gratis aanvragen bij de Erfgoedcel Brussel, Korei, Stapstad en Muntpunt.

Hans Vandecandelaere

En vraag niet waarom
Sekswerk in België

PUBLICATIE : **'En vraag niet waarom. Sekswerk in België'** van Hans Vandecandelaere

Drie jaar lang reisde Hans Vandecandelaere het land door. Op bedden in raambuurtjes, op sofa's in lounges van sterrenhotels of wiebelend op bierbakken in een achterkamer van een café: overal sprak hij met sekswerkers. Hij trok ook hun entourage aan de mouw: raamverhuurders, managers van escortbureaus en privéhuizen, gezondheidswerkers, juristen, leden van de recherche, het parket en de sociale inspectie. Betaalseks is misschien wel een van de laatste taboes in onze samenleving. Dit is een van de eerste boeken die u zo'n brede blik achter de coulissen gunt.

Duik in het verleden via de Erfgoedbank Brussel

De erfgoedbank focust op (zw)erfgoed van de Brusselaars. Het gaat dan vooral over collecties van privéverzamelaars, families en verenigingen. Dat materiaal wordt niet bewaard in archieven of musea en dreigt soms verloren te gaan. Dankzij de erfgoedbank zijn die collecties verzekerd van een digitale toekomst.

De erfgoedbank is een digitale databank die (zw)erfgoed registreert en toont aan het publiek via een website. Dat gebeurt door een vrijwilligerswerking aangestuurd door de partners van het lokaal cultuurbeleid (bibliotheken, gemeenschapscentra en cultuurbeleidscoördinatoren). Zij staan in voor de erfgoedbankwerking binnen de gemeenten. Vrijwilligers sporen het lokale erfgoed op, digitaliseren het en slaan het vervolgens op in de databank. De erfgoedcel van de VGC initieert, faciliteert en bewaart het overzicht over de algemene werking.

Op www.erfgoedbankbrussel.be staan reeds meer dan 3.000 beelden. Dankzij onze enthousiaste groep vrijwilligers komt er steeds meer bij.

Ben je zelf geïnteresseerd om mee te doen? Neem dan contact op met erfgoedbank@vgc.be

Overzichtskaart centrum

OP STAP MET JAN SMEKEN DOOR HET BRUSSEL VAN DE LATE MIDDELEEUWEN

Vijfhonderd jaar geleden was Jan Smeken de stadsdichter van Brussel. Een moderne mens. Een toneelhervormer. Een man van het woord. Zijn sneeuwpoppengedicht uit 1511 heeft hem eeuwige roem gebracht: lichtvoetig, taalvaardig en thematisch verrassend eigentijds.

In de roman 'Ik Jan Smeken' uit 2017 is hij terug tot leven gekomen. Dwaal met hem door de straten van nu en ontdek het Brussel van toen.

Remco Sleiderink is hoogleraar middeleeuwse literatuur aan de Universiteit Antwerpen. Hij ontdekte nieuwe bronnen over het leven van Jan Smeken.

Rick de Leeuw is zanger, schrijver, dichter en vertaler. In 2007 publiceerde hij zijn vertaling van het Sneeuwpoppengedicht.

Je kan deze wandeling downloaden op www.erfgoedapp.be

TENTOONSTELLING EN WANDELING

17 DE BUIK VAN BRUSSEL

I.S.M. LA BUANDERIE HOSTE, DE HANDELAARS VAN DE VISMET EN SINT-KATELIJNE, BOP, HET ARCHIEF VAN DE STAD BRUSSEL, HET SCHEEPVAARTMUSEUM VAN BAASRODE EN ERFGOEDCEL BRUSSEL

Tentoonstellingen in Buanderie Hoste en het Brussels Ouderenplatform, wandelingen en een boek over de geschiedenis van de Vismet en van Sint-Katelijne. Ze luisteren naar de naam 'De buik van Brussel'.

'De buik van Brussel' gaat over de teloor gegane handelsactiviteiten op de Vismet en de Place Sainte Catherine. Over palingvissers en viswijven. Lucas Catherine leidt je rond in twee tentoonstellingen en een wandeling vol smeugige anekdotes en sappige verhalen.

In de tentoonstelling 'De Buik van Brussel' in La Buanderie Hoste wordt onder meer een 'palingkamer' voorzien, met originele collectiestukken in bruikleen van het scheepvaartmuseum in Baasrode. Naast de Palingkamer wordt aan de hand van gravures en foto's de geschiedenis van de vaart en de haven van Brussel verteld, vanaf de inhuldiging van de Vaart in 1561 tot de afbraak van

de Vismet in 1955. Een reeks actuele foto's toont hoe de Vismet er vandaag uitziet, telkens voorzien van teksten die verwijzen naar wat het vroeger was.

De expo over de Palingroute Baasrode-Brussel in het BOP met foto's van Philippe Debroe, vertelt het verhaal van het traject die de palingventers per kruiwagen aflegden om de paling in Brussel te verkopen. Deze route liep van Baasrode naar Lebbeke om via de Steenweg naar Asse, langs de Brusselse-, Gentse- en Vlaamsesteenweg op de markt te arriveren.

- 🕒 Expo's: 11u - 17u
Wandeling: 11u - 13u
- 📍 La Buanderie Hoste /Passa Porta, Dansaertstraat 46, 1000 Brussel
Deze expo loopt van 26 april tot 5 mei
- 📍 BOp, Zaterdagplein 6, 1000 Brussel. Deze expo loopt van 26 april tot 24 mei.
- 📍 De wandeling start aan de Chinese Supermarkt Kam-Yuem, Zwarte Lieve Vrouwestraat 2-4, 1000 Brussel
- ✓ Reservatie wandeling: inschrijvingen@erfgoedcelbrussel.be
02 563 05 42

RONDLEIDING

18 DE KLEUREN VAN DE BEVRIJDING

Het wandtapijt vertelt

De Senaat organiseert een unieke expo rond het wandtapijt, 'De triomfantelijke terugkeer van Koning Albert in Brussel op 22 november 1918'. De rondleiding door de zalen van de Senaat toont de 'making of' van het wandtapijt met onder meer verloren gewaande delen van het karton van Anto-Carte, naast het prachtige wandtapijt door Manufactuur De Wit geweven in 1935. State-of-the-art vakmanschap.

- 📍 Belgische Senaat, Leuvenseweg 7, 1000 Brussel / Sénat de Belgique, Chaussée de Louvain 7, 1000 Bruxelles
- 🕒 Nederlandstalige rondleiding om 11u, 12u, 13u, 14u, 15u, 16u en 17u. Visites guidées en français à 10h30, 11h30, 12h30, 13h30, 14h30, 15h30 et 16h30.
- 📞 Belgische Senaat, www.22nov1918.be, 02 501 70 77

Les couleurs de la libération

La tapisserie raconte

Le Sénat organise une exposition unique autour de la tapisserie 'Le retour victorieux du roi Albert à la tête de ses troupes à Bruxelles le 22 novembre 1918'. La visite guidée à travers les salles du Sénat dévoile le 'making of' de la tapisserie avec, entre autres, des parties disparues du carton de Anto Carte, à côté de la magnifique tapisserie tissée par la Manufacture De Wit en 1935. Un sommet du savoir-faire.

RONDLEIDING EN WORKSHOP

19 SLA MUNT UIT JE BEZOEK

Het slaan van munten is een ambacht dat al meer dan 2.500 jaar oud is. Hoe werden munten vroeger gemaakt? Wie of wat staat erop afgebeeld? Waar halen ze hun waarde vandaan? En hoe belanden ze vandaag in jouw portefeuille? Tijdens de rondleiding kom je alles te weten over dit bijzondere stukje erfgoed. Jong en oud kunnen nadien zelf proberen hun eigen Romeinse munt te slaan.

- 📍 Museum van de Nationale Bank van België, Warmoesberg 57, 1000 Brussel / Musée de la Banque nationale de Belgique, Rue Montagne aux Herbes Potagères 57, 1000 Bruxelles
- 🕒 10u -17u. Nederlandstalige rondleidingen om 13u & 15u en workshops om 13h & 15h (duur: 1 uur). Visites guidées à 11h & 14h et ateliers en français à 11h et à 14h (durée: 1 heure)
- 📞 Museum van de Nationale Bank van Brussel, www.nbbmuseum.be

Frappez la pièce de monnaie de votre visite

L'art de frapper la monnaie date déjà d'il y a plus de 2.500 ans. Comment les monnaies étaient-elles fabriquées autrefois? Quel personnage ou quel objet représentaient-elles? Qu'est-ce qui leur conférait leur valeur? Et comment atterrissent-elles dans votre portefeuille aujourd'hui? Cette visite guidée vous apprend tout sur cet petit élément singulier du patrimoine. A la fin de la visite, jeunes et moins jeunes peuvent tenter de frapper leur propre pièce de monnaie romaine.

RONDLEIDING

20 SCREENING 'OFFICE BAROQUE' EN BLIK ACHTER DE SCHERMEN

Film- en videokunst is een jong ambacht in evolutie. Argos toont het historische 'Office Baroque' (Cherica Convents, 1978), een iconisch werk dat een in situ ingreep van wijlen Gordon Matta-Clark (1943-1978) documenteert. In rondleidingen achter de schermen ontdekt u dat de audiovisuele kunsten een waar ambacht zijn waar heel veel vakken, zorg en actualisering aan te pas komen.

- 📍 Argos, Werfstraat 13 / rue du Chantier 13, 1000 Brussel
- 🕒 11u - 18u
- 🌐 www.argosarts.org
Deze activiteit kadert in 'De Begankenis van Brussel' /
Cette activité s'inscrit dans le cadre du pèlerinage de Bruxelles

'Office Baroque' et regard dans les coulisses

L'art du film et de la vidéo est jeune et évolue constamment. Argos projette le film historique 'Office Baroque' (Cherica Convents, 1978), une oeuvre iconique qui retrace une intervention sur site de Gordon Matta-Clark (1943-1978). Des visites guidées dans les coulisses des arts visuels vous font découvrir le côté artisanal de ceux-ci, qui requiert beaucoup de connaissances, de soin et de mises à jour.

RONDLEIDING

21 DE RESTAURATIE VAN DE GROTE MARKT

Om de 20e verjaardag van de inschrijving van de Brusselse Grote Markt op de werelderfgoedlijst van UNESCO te herdenken, kan je in het Museum van de Stad Brussel terecht voor een unieke tentoonstelling: 'The Grand Place to Be'. Voor het eerst worden ook de restauratiewerken aan het grote publiek getoond. Een gids neemt je mee achter de schermen van het mooiste marktplein ter wereld!

- 📍 Broodhuis, Grote Markt 8, 1000 Brussel / Maison du Roi, Grand Place 8, 1000 Bruxelles
- 🕒 10u - 18u. Rondleiding om 13u30, 15u en 16u15 (duur: 1 uur).
Visite guidée à 13h30, 15h et 16h15 (durée: 1 heure).
- 📍 Museum van de Stad Brussel / Musée de la Ville de Bruxelles

La restauration de la Grand Place

Pour commémorer le 20e anniversaire de l'inscription de la Grand Place de Bruxelles sur la liste du Patrimoine mondial de l'Unesco, rendez-vous au Musée de la Ville de Bruxelles pour une exposition unique: 'The Grand Place to Be'. Pour la première fois, les travaux de restauration sont présentés au grand public. Un guide vous fait découvrir les secrets de la plus belle place de marché du monde!

RONDLEIDING

22 ACHTER DE COULISSEN VAN DE OMMEGANG

I.S.M. VZW PARSIFOELS, VTB KULTUURKRINGEN

De Ommegang was eerst een processie voor Onze-Lieve-Vrouw van de Zavel, teruggaand tot de 14e eeuw en geleid door de boogschuttersgilde. Na afschaffing en een lange stilte ging de Ommegang terug uit in 1930. Dank zij de Koninklijke Maatschappij van de Ommegang en van experts en naaisters wordt alles bewaard, hersteld en aangepast. De deelnemers bekijken de vele rekwisieten in het stapelhuis.

- 📍 Stapelhuis Ommegang, Huidevettersstraat 180, 1000 Brussel
- 🕒 10u, 11u, 13u30, 14u30 en 15u30 (duur: 1u)
- 📞 Culturama, culturamavzw.be, 0475 77 28 83

RONDLEIDING

23 MANNEN EN VROUWEN

Gelijkheid als een uitdaging

I.S.M. BELGNIQUE EN AVG-CARHIF

Ontdek België, zijn geschiedenis en zijn talenten tijdens Erfgoeddag! In het BELVue museum vind je zeven maatschappelijke thema's en een galerij met meer dan 200 objecten. In samenwerking met de designers van Belgunique biedt het museum je de kans om zelf aan de slag te gaan. Maak een hippe handtas met kurk of laat je creativiteit de vrije loop door oorbellen, een ketting of een broche te maken in hout.

De twee ateliers worden begeleid door één van de designers.

- 📍 BELVue museum, Paleizenplein 7, 1000 Brussel / Musée BELVue, Place des Palais 7, 1000 Bruxelles
- 🕒 10u - 18u. Atelier handtassen uit kurk om 14u. Atelier houten juwelen om 16u. / Atelier sacs à main en liège à 14h. Atelier bijoux en bois à 16h.
- ✓ Reservatie/ réservation : info@belvue.be (max. 20 pers.)
- 📍 Belvue

Hommes et femmes, le défi de l'égalité

EN COLLABORATION AVEC BELGNIQUE ET AVG-CARHIF

Découvrez la Belgique, son histoire et ses talent durant l'Erfgoeddag! Le musée BELVue présente une exposition de sept sujets de société et une galerie de plus de 200 objets. L'occasion vous est offerte de vous lancer dans la création d'un élégant sac à main en liège ou de laisser libre cours à votre créativité en créant une paire de boucles d'oreilles, un collier ou une broche en bois, avec l'aide des designers de Belgunique.

Les deux ateliers sont animés en alternance par l'un des deux designers.

TENTOONSTELLING

24 ATELIER SALU

Van schets tot uitvoering: 110 jaar vakmanschap tentoongesteld

Het voormalige atelier Salu is gevestigd naast de begraafplaats van Laken. Vanaf 1872 tot 1983 - net iets meer dan 110 jaar - werden hier onafgebroken, van vader op zoon, grafmonumenten gerealiseerd geroemd om hun artistieke kwaliteit. Dankzij de nog bewaarde collectie van schetsen, tekeningen, foto's, modellen, mallen en afgietsels kan dit artistieke proces worden gereconstrueerd.

📍 Voormalig Atelier Salu, Onze-Lieve-Vrouwvoorplein 16, 1020 Brussel / Ancien Atelier Salu, Parvis Notre Dame 16, 1020 Bruxelles

🕒 10u - 18u

📄 Epitaaf, www.epitaaf.org

Atelier Salu: du croquis à l'exécution. 110 ans de savoir-faire.

L'ancien atelier Salu jouxte le cimetière de Laeken. De 1872 à 1983 – un peu plus de 110 ans – des monuments funéraires réputés pour leur qualité artistique y ont été conçus sans interruption, de père en fils. La collection de croquis, dessins, photos, modèles, gabarits et moulages permet de reconstituer ce processus artistique.

RONDLEIDING

25 ONTDEK HET SCHRIJFPROCES VAN MAURICE CARÈME

Franstalig Belgisch schrijver Maurice Carème is voor zijn jeugdedichten gekend en werd een dichter van de nederige geluk van het leven, de schoonheid van de natuur. Bezoekers zullen het lange schrijfproces ontdekken. In het huis van de schrijver zijn ze in het hart van zijn inspiratiebron. Het museum was zijn woning.

📍 Musée Maurice Carème Museum, avenue Nellie Melbalaan 14, 1070 Anderlecht

🕒 Rondleidingen / visites guidées: 10u, 14u & 16u. Duur/durée: 1u

📄 Museum / Musée Maurice Carème, www.mauricecareme.be

À la découverte du processus d'écriture de Maurice Carème

L'écrivain belge francophone Maurice Carème, connu pour ses poèmes pour la jeunesse, était le poète du bonheur simple, de la beauté de la nature. Les visiteurs découvrent le long processus d'écriture, depuis la première version des poèmes. Ils plongent dans le cœur de l'inspiration de l'auteur, dans la maison où il vécut, aujourd'hui transformée en musée dédié à sa mémoire.

RONDLEIDING

26 ERASMUSHUIS EN HAAR TUNEN

In het Erasmushuis ontdek je het leven van Erasmus en de geschiedenis van de renaissance in Europa. Daarna brengt de gids u mee naar de Filosofische tuin en de Tuin van geneeskrachtige planten. Hoe maakt u een toverdrankje dat efficiënt werkt tegen nierstenen, de jicht of de pest? U komt het daar allemaal te weten!

- 📍 Erasmushuis, de Formanoirstraat 31, 1070 Anderlecht
- 🕒 Rondleidingen / visites guidées 10u30, 13u & 15u.
Duur / durée: 1u30.
- 📞 Erasmushuis / Maison d'Érasme, www.erasmushouse.museum
02 521 13 83

La Maison d'Érasme et ses jardins

La Maison d'Érasme nous plonge dans la vie d'Érasme et l'histoire de la Renaissance en Europe. Après la visite de la maison, le guide nous entraîne dans le Jardin philosophique et le Jardin des plantes médicinales. Vous y apprendrez tout sur la manière de confectionner un breuvage magique efficace contre les calculs rénaux, la goutte ou la peste!

EXPO

27 EXPO EN BEZOEK ATELIER VAN BOEKBINDER CARVALHO

I.S.M. HEEMKUNDIGE KRING MOLENBECCA EN DAVIDSFONDS

Foto-expo in het gemeentehuis en rondleiding in het atelier van José Carvalho. Carvalho restaureert boeken uit ver vervlogen tijden met de hand. Hij weeft blad per blad aan elkaar. Ook het leder op de kaft en de gouden letters brengt hij met precisie aan. Afkomstig uit Portugal, nam hij in 1970 boekbinderij 'Anciens Etablissements G.H. Put' over. Zijn werk is internationaal bekend.

- 📍 Gemeentehuis, Graaf van Vlaanderenstraat 20, 1080 Molenbeek / Maison communale de Molenbeek, rue du Comte de Flandre 20, 1080 Molenbeek
- 🕒 14u - 18u
- 📍 De begeleide wandeling naar en bezoek aan het atelier Carvalho vertrekt om 15u aan het gemeentehuis / La visite guidée vers l'atelier Carvalho débute à 15h devant la maison communale

Exposition et visite de l'atelier du relieur Carvalho

EN COLLABORATION AVEC LE CERCLE D'HISTOIRE LOCALE MOLENBECCA ET LE DAVIDSFONDS

Expo photos dans la maison communale et visite guidée de l'atelier de José Carvalho. Carvalho restaure à la main des ouvrages très anciens. Une à une, il relie les pages entre elles, et applique avec précision le cuir et les lettres en or sur la couverture. Originaire du Portugal, il a repris en 1970 les 'Anciens Etablissements G.H. Put', un atelier de relieur. Son travail jouit d'une réputation internationale.

Dé cultuur- en vrijetijdspas voor Brussel

Haal je Paspardoe vandaag nog!

Te koop in Muntpunt, BOp en de 22 Brusselse
gemeenschapscentra.

6 maanden
lidmaatschap bij
Muntpunt

film naar keuze bij
UniversCiné

MIVB-ticket

Welkom!

**2 Paspardoe-
punten**

**Jaarlijkse cultuurbon
voor Brusselaars**

korting bij
babysit-app Bsit

www.paspardoebrussel.be

UIT PAS

LEZING

28 AMBACHTS M/V

Doorheen de geschiedenis zien we dat de rol van erkende ambachtslieden was weggelegd voor mannen. Hoe komt dit? Hoe is de wereld van de ambachten doorheen de geschiedenis geëvolueerd? Welke plaats nemen vrouwen in en was/is dit hun vrije keuze? Om een antwoord te vinden op deze vragen gaan we in gesprek met een historicus en steken we zelf de handen uit de mouwen met enkele ambachtswomen.

11u Lezing – Nena Vandeweerd (onderzoekster KULeuven) over de positie van de vrouw doorheen de geschiedenis van de ambachten

13u Lunch – Mogelijkheid tot broodjeslunch (€ 5 p.p.)

14u Workshop – Wolbewerking, spinnen en weven door Monique Vierendeels van Herba Lana, ecologisch wol- en verfatelier

📍 Melsensstraat 34, 1000 Brussel

🕒 11u - 15u

✓ Reservatie: info@liberalevrouwen.be

📞 Liberale vrouwen, www.liberalevrouwen.be
02 549 00 20

CONCERT

29 MUZIEK, HOE MAAK JE DAT ?

Een simpel A4-tje met een paar notenbalken en wat cijfers erbij. Hoe moet je daar muziek van maken? Voor jazzpianiste Nina Kortekaas is dat geen probleem. Zij legt uit hoe je zo'n jazzstandard, dat A4-tje dus, omtovert in boeiende muziek. Na de demo laat ze een van haar beste improvisaties horen.

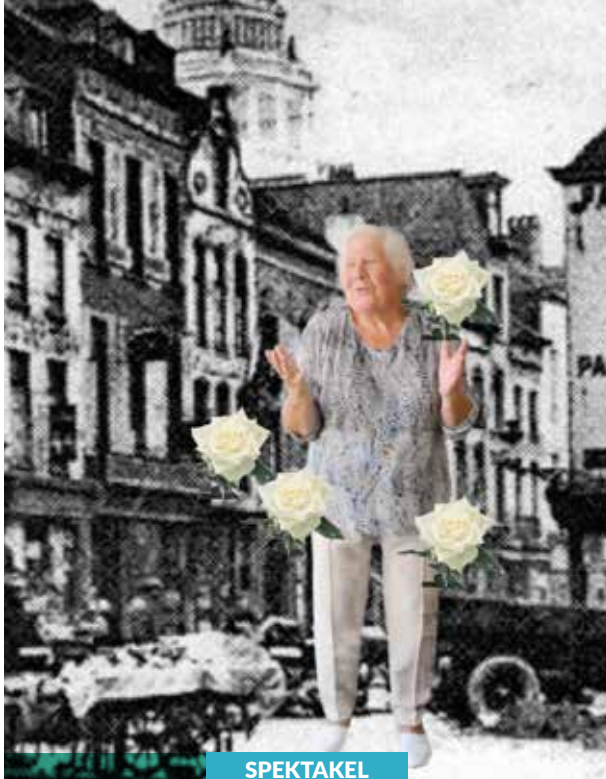
Je kan de bib ook bezoeken: muziekmethodes van de 15^e eeuw tot nu.

📍 Koninklijk Conservatorium Brussel, Regentschapsstraat 30, 1000 Brussel

🕒 12u - 18u. Lecture-performance om 14u en om 16u

📞 Koninklijk Conservatorium Brussel - School of Arts
Erasmushogeschool, ww.kcb.be, 0476 97 52 28

SPEKTAKEL

30 SCHUUN BIESJKE

I.S.M. KOREI VZW

Welkom op 28 april op het Zaterdagplein voor het spektakel 'Schuun Biesjke': een filmdocumentaire waarin Marollienne Josephine 86 jaar ons meeneemt in haar herinneringen door de kronkelende straten rond het Vossenplein. Ze zingt chansons met begeleiding van pianist Jan Hautekiet. Afsluiter is een Bal Populaire met oude elpees op de Juke o Cycle van Benoit De Wael.

📍 Zaterdagplein, 1000 Brussel

🕒 17u30 - 21u

📞 Kneph vzw, www.kneph.be, 0487 24 84 05

📌 Deze activiteit is tevens het slotmoment van de 'Begankenis van Brussel'

THEATER

31 IN HET SPOOR VAN ONZE VAKMANNEN

I.S.M. KUNSTACADEMIE FIOCCO SCHAARBEEK, ACADEMIE JETTE

Met 'In het spoor...' laten we rasvertellers van Train World op je los. Ze brengen het vakmanschap bij de spoorwegen tot leven. Verwacht je aan verhalen over de eerste spoorwegaarbeiders, de makers van de Centrale Werkplaatsen, de plantenkundige dienst van de NMBS, het vakwerk in de stations,... Verhalen wisselen we af met een toneeltje over het leven als leerjongen bij de spoorwegen.

📍 Train World, Prinses Elisabethplein 5, 1030 Schaarbeek / place Princesse Elisabeth 5, 1030 Schaerbeek

🕒 10u - 16u30

📞 Train World, www.trainworld.be, 02 224 73 24

Dans les traces de nos artisans

EN COLLABORATION AVEC L'ACADÉMIE DE MUSIQUE FIOCCO SCHAARBEEK ET L'ACADÉMIE DE JETTE

Les excellents guides-conteurs du musée Train World vous entraînent 'Dans les traces de nos artisans' et ressuscitent l'histoire des métiers du chemin de fer. Leurs récits vous plongeront dans l'histoire des premiers cheminots, des concepteurs des ateliers centraux, du service des experts en botanique de la SNCB, du patrimoine culturel des gares... Ces histoires alterneront avec une pièce de théâtre sur la vie d'apprenti aux chemins de fer.

CONCERT

32 MEESTERWERKEN VAN BACH

I.S.M. KUNST&CULTUUR, DAVIDSFONDS GEWEST BRUSSEL EN DE DAVIDSFONDS-AFDELINGEN BRUSSEL CENTRUM, OUDERGEM/WATERMAAL-BOSVOORDE EN ST.LAMBRECHTS-WOLUWE. PROMOTIONELE ONDERSTEUNING DOOR ALLE DAVIDSFONDSAFDELINGEN VAN HET GEWEST.

Naar aanleiding van Erfgoeddag komt jonge klassieke componist, Koben Sprengers, spreken over zijn 'ambacht'. Koben vertelt graag 'hoe hij het maakt' en wat zijn vak zo speciaal maakt. Zijn lezing vormt een inleiding op een virtuoos Bach-concert, uitgevoerd door I Virtuosi Di Waterloo.

📍 Kunst & Cultuur, Charles Thielemanslaan 93, 1150 Sint-Pieters-Woluwe

🕒 14u30 - 17u

Bruegeljaar 2019

In 2019 vieren Brussel en Vlaanderen het leven en de tijd van Pieter Bruegel naar aanleiding van de 450^e verjaardag van zijn dood. Een reeks tentoonstellingen en activiteiten toont wat voor uitzonderlijk kunstenaar hij was en hoe invloedrijk hij was. Het belang van Brussel voor Bruegel en Bruegel voor Brussel, waar hij woonde en ook begraven ligt, is niet te onderschatten.

Tal van Brusselse organisaties gingen aan de slag met de werken van Bruegel, de figuur van de schilder en de tijdsgeest waarin hij leefde. Gedurende het hele jaar worden diverse activiteiten georganiseerd.

Een greep uit het aanbod: het Brussels Brecht Eislerkoor brengt samen met jongeren van Jeugdhuis MJe88 geuzenliederen, CBE Brusselleer dompelt haar cursisten een heel jaar onder in de wereld van Bruegel en Tochten van Hoop leidt bewoners van het Huizeken op tot Bruegelgidsen.

Het Paleis van de Coudenberg brengt Bruegel tot leven tijdens Museum Night Fever en de Hallepoort aperitief met Bruegel tijdens de nocturnes van de Brusselse musea.

Ook gidsenverenigingen nemen je op sleeptouw: vzw Bruniek laat je kennismaken met de tijdsgenoten van Bruegel, Stapstad en Korei pierewaaien met Bruegel en Lucas Catherine toont je de highlights van de 16^e eeuw.

Brusselse scholen kunnen aan de slag met Bruegel tijdens stage-weeken bij Stichting Civa en workshops in het Koninklijk Museum Schone Kunsten in Brussel. Het Sint-Jan-Berchmanscollege en de Sint-Jorisbasisschool werken dit schooljaar binnen het 'Buurt met Erfgoed in de Marollen' project rond Bruegel onder begeleiding van Erfgoedklassen & Burgerschap. En in de vrije tijd worden Bruegelstages aangeboden tijdens de schoolvakanties.

Ook op het podium komt Bruegel aan bod: Studenten van het Conservatorium brengen muziek uit de 16^e eeuw, Zinnema brengt de theatervoorstelling 'De ezels van Bruegel' en het Alibi-collectief reist Brussel en omstreken rond met Zennebiest, een ambulant theatertje.

De VGC verbruegelt tijdens de Buitenspeeldag, Erfgoeddag, Stadskriebels en de Speelweken.

Alle info vind je op www.erfgoedcelbrussel.be/nl/2019-bruegelt

Overzichtskaart

2 Sociaal restaurant Les Uns et Les Autres

Graaf van Vlaanderenstraat 13
1080 Molenbeek

8 Pro Velo

Londenstraat 15, 1050 Elsene

12 Kanal

Akenkaai, 1000 Brussel

13 Erasmushuis

Formanoirstraat 31
1070 Anderlecht

14 Begijnhof

Kapelaanstraat 8
1070 Anderlecht

15 Academie voor beeldende Kunsten,

Dapperheidsplein 17
1070 Anderlecht

16 Brussels Museum van de Molen en de Voeding

Windmolenstraat 21, 1140 Evere

22 Stapelhuis Ommegang

Huidevettersstraat, 1000 Brussel

24 Atelier Salu,

Onze-Lieve-Vrouwvoorplein 16, 1020 Laken

25 Maurice Carémemuseum,

Nellie Melbalaan 14, 1070 Anderlecht

27 Gemeentehuis

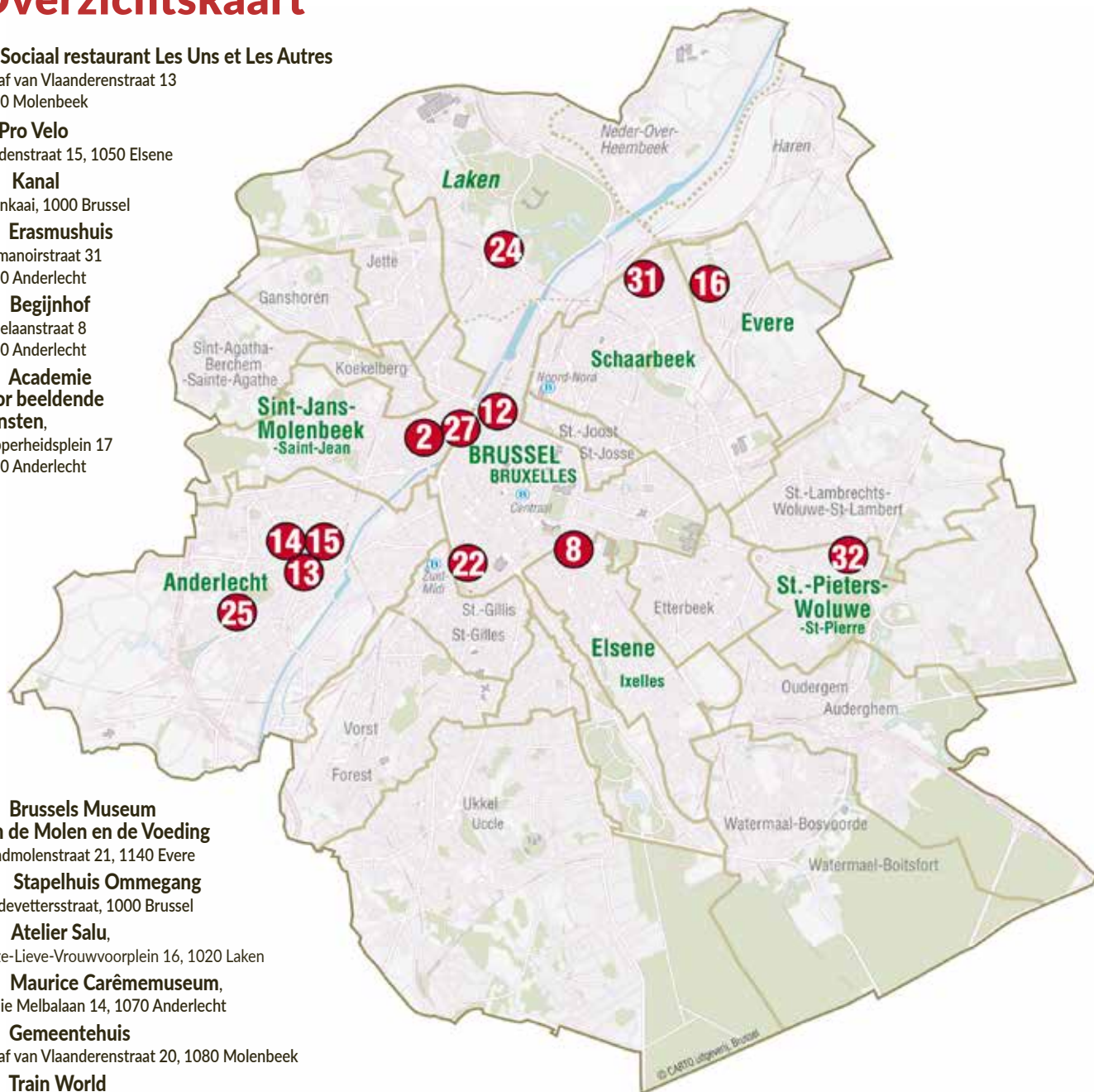
Graaf van Vlaanderenstraat 20, 1080 Molenbeek

31 Train World

prinses Elisabethplein 5, 1030 Schaarbeek

32 Kunst en Cultuur

Charles Thielemanslaan 93, Sint-Pieters-Woluwe

De kaart met de activiteiten in het centrum van Brussel kan u vinden op p. 26-27.